

מטרות:

התלמידים יעמיקו את ידיעותיהם על סיפור יציאת מצרים.
התלמידים יכירו את שמות החג.
התלמידים יבינו את משמעותם הסמלית של המאכלים שבקערת הפסח.
התלמידים יכירו קטעים נבחרים מתוך ההגדה של פסח.
התלמידים ייחשפו למנהגים מגוונים הנהוגים בליל הסדר במשפחות של תלמידי הכיתה.
התלמידים יכירו ניבים וביטויים הקשורים לחג הפסח.

משך ההוראה: כארבעה שיעורים (ושיעור נוסף לניקיון הכיתה)

בשער זה:

מבוא: היכרות כללית עם סיפור החג, מצוותיו ומנהגיו
יחידה 1: סיפור יציאת מצרים דרך שמות החג
יחידה 2: לימוד מושגים בסיסיים על אודות החג
יחידה 3: סיפור יציאת מצרים בשלושה שלבים
יחידה 4: הכנות לליל הסדר – המושג "חמץ" ולימוד השיר "מה נשתנה"
סיום: נקודת מבט אישית על החג

האמצעים הדרושים:

◆ **יחידה 1** (אם בחרתם לפתוח במשחק "סודות תיק הנסיעה")
- שלוש מטפחות לכיסוי עיניים
- תיק נסיעה, ובו ביצה קשה, עלי חסה, חומר ניקוי (לא רעיל), שני נרות, "זרוע" (למשל, שוק עוף צלוי) עטופה בנייר כסף, צנצנת חרוסת (בלי תווית) ובקבוקים קטנים של מים, מי מלח או חומץ, יין או מיץ ענבים (גם הם בלי תווית).
- שקית נפרדת (לא שקופה) ובה שלוש מצות, קערת פסח והגדה של פסח.

הערה דידיקטית חשובה:

אפשר לפתוח את השיעור במשחק "סודות תיק הנסיעה" מכיוון שבמהלך השיעור יהיה על התלמידים לגלות מהו נושא השיעור, חשוב שלא להודיע לתלמידים מראש שבשיעור זה נלמד על חגים.

כדי שההפתעה תהיה גמורה, רצוי ללמד את היחידה הראשונה בשעה שאינה מוקדשת בדרך כלל להוראת תכנית החגים. משום כך, יש לבקש מן התלמידים שיביאו את מחברת החגים ואת החוברות שלהם כמה ימים לפני השיעור, לאסוף אותן ולשמור אותן בכיתה.

אפשר גם לדלג על המשחק ולפתוח את השיעור בקריאת מכתבה של חגית (עמ' 68 בחוברת לתלמידים).

◆ **משחק "סודות תיק הנסיעה"**

◆ מזמינים את תלמידי הכיתה לנחש מהו נושא השיעור בעזרת משחק: מכסים במטפחת את עיניהם של שלושה תלמידים ומבקשים מהם לזהות את החפצים שבתוך התיק בעזרת מישוש, הרחה וטעימה (מובן שאין לתת לתלמידים טעום את חומר הניקוי!) שימו לב! הנחו את התלמידים שלא להביע את ההשערות שלהם באשר לנושא השיעור בקול. אם תלמיד רוצה להעלות השערה, עליו לקרוא למורה ולהגיד לה בלחש מהי השערתו.

"טיפ" למורה

כדי שהתלמידים לא יגלו מיד שהשיעור עוסק בחג הפסח, כדאי שבהתחלה תוציא המורה בעצמה מהתיק את החפצים היכולים להזכיר פיקניק "סתם" (בקבוק מים, ביצה קשה, עלי חסה, בקבוק מי מלח או חומץ, בקבוק יין או מיץ ענבים), ורק אחר כך לתת לתלמידים להוציא בעצמם את החפצים שבאמצעותם קל יותר לגלות שהשיעור יעסוק בחג הפסח (כגון חומר ניקוי, זרוע וחרוסת).

◆ **סיום המשחק**

המשחק מסתיים כאשר התלמידים מנחשים שנושא השיעור הוא חג הפסח. בשלב זה אפשר לשאול את התלמידים: **מה חסר בתיק?** אילו עוד דברים חיוניים לפסח היו צריכים להיות בו? חסרות בתיק: שלוש מצות, קערה של פסח והגדה של פסח. כעת רצוי להוציא את החפצים האלה ולהציגם לפני הכיתה.

הערה דידקטית:

בשלב זה רצוי שלא לדבר על משמעות המאכלים שבקערת הפסח. נעסוק בכך בהמשך בהרחבה, לאחר שהתלמידים יכירו טוב יותר את סיפור יציאת מצרים. יהיו בוודאי חפצים שהתלמידים לא יקשרו לחג הפסח, כגון בקבוק המים הרגילים. בשלב זה כדאי שלא לגלות לתלמידים מדוע הוכנסו גם הם למשחק.

◇ קריאת הקטע "מסיפורי חגית וקפיץ" (עמ' 68 בחוברת לתלמידים)

◇ הכנת תעודת זהות לחג הפסח

כדאי להדגים לתלמידים את משמעות הפועל "לפסוח" כדי שיבינו טוב יותר את שם החג. אפשר, למשל, להציב כמה חפצים בשורה ולבקש מהתלמידים "לפסוח" על חלק מהם על פי הוראות המורה. אפשר גם להעמיד כמה תלמידים בטור, לנגוע בראשיהם ומידי פעם "לפסוח" על ראשו של אחד מהם.

דוגמה למילוי תעודת הזהות:

תצורת זהות לחג הפסח

1. תאריך החג: מט"ו בחודש ניסן
צד כ"א בחודש ניסן

2. שמות חג: חג הפסח
חג המצות
חג החירות

3. מצוות החג
ומנהגיו: מנקים את הבית
צורכים ליל סדר
קוראים את ההגדה
אוכלים מצה ולא אוכלים חמץ

יחידה 1: סיפור יציאת מצרים דרך שמות החג

◇ חג אחד וארבעה שמות לו (עמ' 70 בחוברת לתלמידים)

שמות החג מספרים לנו את סיפור יציאת מצרים. משימה 2 נועדה ללמד את שמות החג ולספר את סיפורו. השמות המוזכרים הם: חג החירות, חג הפסח, חג המצות וחג האביב (נ"ב שם זה איננו נזכר בתעודת הזהות, ועכשיו אפשר להוסיף אותו).

יחידה 2: מושגים בסיסיים על אודות החג

בליל הסדר אנחנו מספרים את סיפור השעבוד במצרים ואת סיפור היציאה לחירות. לחכמים, שגיבשו ועיצבו את סדר פסח, היה חשוב למצוא דרכים יעילות לקיים את המצווה "והגדת לבנך" ואחת מהן היא קערת הפסח. המאכלים שבקערה עוזרים לנו לספר את סיפור השעבוד והגאולה בעזרת החושים: חוש הטעם וחוש הראייה.

◇ קערת הפסח (עמ' 71 בחוברת לתלמידים)

◇ קערת הפסח

בשלב זה נסתפק בזיהוי המאכלים בקערת הפסח (משימה 3, עמ' 71). רק בהמשך היחידה נעמיק במשמעותו הסמלית של כל מאכל ומאכל ונראה כיצד המאכלים האלה מספרים את סיפור יציאת מצרים.

◇ דמותו של אליהו הנביא

על שולחן הסדר מניחים כוס לאליהו הנביא, ולאחר שתיית כוס היין השלישית נוהגים למזוג בה יין וכן לפתוח את הדלת הבית לאליהו הנביא. על פי המסורת היהודית, אליהו הנביא הוא שיבשר על בואו של המשיח, והזמנתו בליל הסדר מבטאת את הצפייה לגאולה, את התקווה לעתיד טוב יותר. כדאי לעודד את התלמידים להעלות חוויות וזיכרונות מליל הסדר שחגגו בשנה שעברה.

◇ ההגדה של פסח (עמ' 72 בחוברת לתלמידים)

לאחר העיסוק במילה "הגדה" ובקשר שבינה לבין המילה "להגיד" (משימות 4 ו-5), ייחשפו התלמידים לשני קטעים מן ההגדה.

◇ קריאת הקטע "עבדים היינו"

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם,
וַיֹּצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזְרוּעַ נְטוּיָה.

משפט זה הוא מעין סיכום של סיפור יציאת מצרים. בכיתה אפשר לשיר את השיר "עבדים היינו, היינו / עתה בני חורין, בני חורין".

◇ קריאת קטע נוסף מההגדה: "ואפילו כולנו חכמים" ושיחה (עמ' 68)

וְאֶפְלוּ כְּלָנוּ חֲכָמִים,
כְּלָנוּ נְבוֹנִים,
כְּלָנוּ זְקֵנִים,
כְּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה,
מְצָוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיציאת מצרים.
וְכָל הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר בִּיציאת מצרים הָרִי זֶה מְשֻׁבָּח.

- ההגדה אומרת לנו שלא רצוי להסתפק בגרסה תמציתית של סיפור יציאת מצרים. השאלה המתבקשת לאחר קריאת המשפטים האלה זה היא: מדוע, לדעתכם, גם מי שכבר מכיר את סיפור יציאת מצרים מתבקש לספר אותו שוב ושוב? בשיחה כדאי להזכיר ש –
- החזרה היא סימן לחשיבות הסיפור.
  - סיפור יציאת מצרים הוא סיפור ארוך, מורכב ועמוס פרטים, ובכל שנה אפשר לגלות בו היבטים חדשים ולהפיק לקחים חדשים.
  - הנושאים המרכזיים בסיפור יציאת מצרים – עבדות, חירות והיחס לאחר – רלוונטיים מאוד גם לחיינו היום, וגם משום כך חשוב לחזור על הסיפור שוב ושוב.

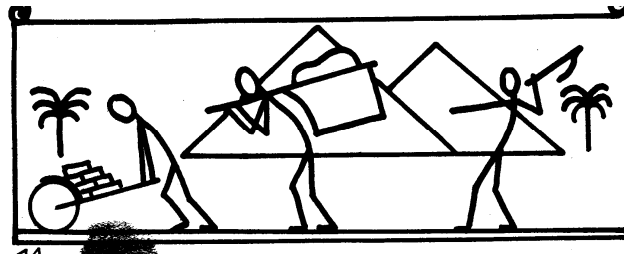
יחידה 3: סיפור יציאת מצרים בשלושה שלבים

חלק ראשון – העבדות

◇ קריאת קטע מן ההגדה (עמ' 73 בחוברת לתלמידים)

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבָדָה קָשָׁה... (דברים כו, ו)
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר [בַּתּוֹרָה]:
וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ. (שמות א, יג)

◆ המילה "פֶּרֶךְ"

אפשר לחפש את המילה במילון, עם התלמידים.
על פי מילון אבן-שושן, הפועל פֶּרַךְ פירושו – שבר, פורר, ריסק,
ושם העצם פֶּרֶךְ משמעותו – שבירה, ריסוק [ובהשאלה] נגישה, כפייה.
עבודת פֶּרֶךְ היא עבודה השוברת את מי שמבצע אותה, עבודה המשאירה אותו "שבור"
ונטול כוחות. מכאן שעבודת פרך היא עבודה קשה מאוד.

◆ קריאת קטע מיומנה של אביגיל, ילדה עבריה במצרים (עמ' 73)

הקטע הבדוי הזה מיומנה של ילדה עבריה מנסה לשחזר את מרירות חיי העבדים העברים
במצרים. הקטע מזכיר את הגזרות הקשות שגזרו המצרים על בני ישראל (עבודת הפרך
והגזרה להשליך את התינוקות הזכרים הבכורים ליאור), וכדאי להדגיש שהעבדים העברים
במצרים (כמו כל העבדים) עבדו בתנאים קשים ולא קיבלו שכר על עבודתם, זמנם ופירות
עבודתם היו שייכים לאדוניהם, וכמובן, שהם לא היו רשאים לסרב לפקודות אדוניהם.
מכאן אפשר לעמוד על הקרבה הלשונית בין המילים "עבד", "עבדות" ו"שעבוד",
ולעמוד על ההבדל בין "עובד" ל"עבד"? ובין "עבודה" ל"עבדות".

נפנו עתה את התלמידים למשימות הסיכום וההפנמה (משימות 6, 7 ו-8).

◇ המאכלים המסמלים עבודות (עמ' 74)

◆ תיקון טעות: במבוא יש לקרוא עמ' 77 ולא עמ' 73.

◆ **משימה 9:** ארבעת המאכלים מסמלים את העבודות הם: (א) מרור, (ב) כרפס, (ג) חרוסת,
(ד) מצות, ואכילתם היא דרך לספר על שעבוד מצרים.

● **המרור (משפחות רבות בארץ נוהגות לאכול עלי חסה) – מה הוא מספר?**

טעמו המריר של המרור מזכיר שחיי בני ישראל במצרים היו מרים וקשים מאוד.
בעדות אשכנז אף נוהגים לאכול חזרת – מאכל (בדרך כלל ממרח) העשוי משורש חרף
מאוד.

● **הכרפס (סלרי, פטרוזיליה או ירק אחר) – מה הוא מספר?**

במילה "כרפס" נמצאות אותיות המילה "פרך". כאשר אנו טובלים את הכרפס במי מלח אנו
נזכרים בדמעות המלוחות של בני ישראל ובסבלם.
יש הטובלים את הכרפס בחומץ או במי לימון, סמל לחמיצות חייהם של בני ישראל במצרים.
אפשר להוסיף שהכרפס מסמל גם את האביב ואת התחדשות הטבע לאחר החורף.

● **החרוסת – מה היא מספרת?**

החרוסת היא ממרח עשוי פרות, אגוזים לפעמים בתוספת יין מתוק. החרוסת דומה במראה
ובמרקמה לטיט המשמש להכנת לבנים ולהדבקתן זו לזו. החרוסת מזכירה לנו את עבודת
הפרך של בני ישראל במצרים, את עבודות הבנייה של הערים פְתֵם וְרַעְמֶסֶס.

● **המצה – מה היא מספרת?**

המצה היא לחם שלא תפח, היא דקה ודלה כמו העבדים המושפלים. המצה מכונה גם "לחם
עוני" – לחמם של העניים.

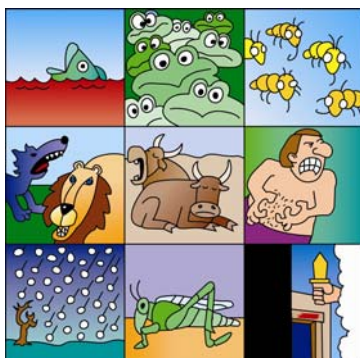
בליל הסדר אנחנו אף מחלקים מצה אחת לשניים, כדרך העניים שאינם בטוחים שיוכלו לקנות לחם גם מחר ולכן שומרים קצת מן הלחם לימים הבאים. חלק אחד ממצה זו אנו מחביאים (זהו האפיקומן), ואת החלק השני מניחים בקערת הפסח. בשלב זה עוד לא כדאי להזכיר שהמצה היא הלחם שלקחו אתם בני ישראל בצאתם ממצרים ושבגלל החיפזון לא הספיק הבצק לתפוח. נזכיר זאת בהמשך, כאשר נלמד על היציאה ממצרים ועל המאכלים המסמלים חירות.

חלק שני – עשר המכות

נפנה לתלמידים את שאלתה של חגית: למה מתכוונים במילים: "ביד חזקה ובזרוע נטויה" שקראנו בעמ' 72. נקרא את תשובתה של חגית ונדון בקשר שבין הפסוק לבין עשר המכות.

◇ קריאת קטע מן ההגדה (עמ' 75):

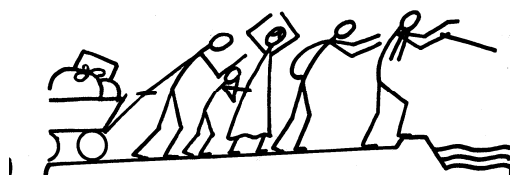
אֵלוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהִבִּיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם...

◆ במשימה 10 התלמידים מתבקשים לזהות את המכות.

◆ קריאת דברי הדמויות המצוירות ושיחה:

מה הייתה מטרתן של עשר מכות? אפשר להפנות שאלה זו לתלמידים. לאחר מכן, נקרא מתשובות חכמינו לשאלה זו, כפי שהן מובאות בפי הדמויות המצוירות ונבהיר אותן.

◇ קריאת דברי המבוא בנושא מכת בכורות וקורבן הפסח

חשוב להדגיש שמכת הבכורות הייתה מכה קשה במיוחד. על פי הסיפור בתורה, מכה זו הכתה במצרים אחרי שלפרעה ניתנו כמה וכמה הזדמנויות לשחרר את בני ישראל ממצרים, אך הוא סירב לעשות כן ולוותר על העבודה בחינם שסיפקו לו עבדיו העברים.

◇ קריאת קטע שני מיומנה של אביגיל (עמ' 76)

קטע זה מתאר מה התרחש בבתי העברים בליל יציאת מצרים, והוא מלווה בשאלות הבנת הנקרא (שאלות 11-12). נוסף על כך, נבהיר שבביטוי "הלחם הפשוט שלנו" אביגיל מתארת את המצה, ונוודא שהתלמידים הבינו את המילה "חיפזון" (היא יכולה להיות מובנת בעזרת ההקשר).

רצוי להדגיש גם את ההתכנסות לסעודה המשפחתית במצרים, את הסעודה שבה אכלו בני ישראל את קורבן הפסח, מרור ומצה ערב יציאת מצרים. קורבן זה כונה "פסח מצרים". כל עוד היה בית מקדש הקריבו בו בכל שנה קורבן לזכר קורבן הפסח שהקריבו אבותינו במצרים (קורבן זה כונה "פסח דורות"). משחרב המקדש הפסיקו להקריב בו קורבנות, וגם את קורבן הפסח. את קורבן הפסח המשיכו להזכיר כמה פעמים בהגדה של פסח, ומיד נראה שגם בקערת הפסח יש מאכל המזכיר אותו.

◇ מאכלים המסמלים חירות

◆ **משימה 13** – ארבעת המאכלים המייצגים חירות ושמחה הם: (א) מצה, (ב) ביצה, (ג) זרוע (ד) יין. האפיקומן, שעליו עוד נדבר, הוא חלק מהמצה.

● המצות – מה הן מספרות?

הזכרנו שהמצות מספרות על השעבוד, אך אין זה הכול, המצות מזכירות גם –
1. את "פסח מצרים" (הלילה לפני יציאת מצרים והסעודה שאכלו בו), שהרי עוד לפני צאתם לחופש הצטוו בני ישראל לאכול את קורבן הפסח בתוספת מצות ומרור (ראו שמות יב, ח).
2. את יציאת מצרים, שהרי בצקם של בני ישראל לא הספיק לתפוח לפני שיצאו, ולכן הם לקחו אתם בצק שהיה אפשר לעשות ממנו רק מצות.
המצה מסמלת אפוא גם את העבדות וגם את יציאת מצרים ואת החירות.

● הזרוע – מה היא מספרת?

בזמן שבית המקדש היה קיים היו אבותינו מביאים אף הם קורבן פסח – אחד לכל משפחה – ואוכלים אותו בליל הפסח לזכר קורבן הפסח שנצטוו בני ישראל להקריב בליל מכת בכורות לפני היציאה ממצרים ("פסח דורות", ראו עמ' 76).
היום אנו מניחים על קערת הפסח בשר צלוי והוא הזרוע.

בשלב זה אפשר לשאול את התלמידים: מה הקשר בין הזרוע לפסוק שקראנו מן ההגדה "עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה, ובזרוע נטויה?"

• הביצה – מה היא מספרת?

הביצה היא זכר ל"קורבן חגיגה" – קורבן שהובא בכל חג לבית המקדש (בחג הפסח הביאו את קורבן הפסח נוסף על קורבן החגיגה).

• היין – מה הוא מספר?

היין הוא סמל לשמחה, ולכן בכל חגי ישראל מקדשים על גביע יין. מנהג עתיק לשתות ארבע כוסות יין בחג הפסח, וחכמים הסבירו את המנהג וטענו שארבע הכוסות מסמלות את ארבע לשונות הגאולה הנאמרות בספר שמות: "וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם... וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם... וְגִאלְתִּי אֶתְכֶם... וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם..." (שמות ו, ו-ז).

הידעתם?

יש נוהגים לטפטף טיפות יין מהכוס החוצה בעת אמירת שמותיהן של עשר המכות. המנהג הזה, להמעיט מהיין שבכוס, כלומר להמעיט בשמחה, נועד להסב את תשומת הלב לסבלם של המצרים שספגו מכות בשל עקשנותו של פרעה להתמיד בסירובו לשחרר את בני ישראל.

• האפיקומן

גם האפיקומן הוא זכר לקורבן הפסח וגם ליציאה ממצרים. אפשר לפתח שיחה על מנהגי האפיקומן הנהוגים בבתי התלמידים (מי מחביא אותו? מי מחפש אותו? וכו').

◆ **משימה 14** – כאמור, המצה מסמלת גם את העבדות (משום שהיא לחם עוני) וגם את החירות (כיוון שהיא מזכירה את היציאה ממצרים ואת החיפזון שבו התנהלה).

◆ יחידה 4: הכנות לליל הסדר – המושג "חמץ" ולימוד השיר "מה נשתנה" ◆

◆ קריאת דברי מבוא בנושא הכנות לחג הפסח

◆ מהו חמץ?

• **הגדרה:** חמץ הוא כל מאכל המכיל חיטה, שעורה, שיבולת שועל, כוסמת או שיפון, שתססו או שעשוים לתפוח. רק מאכלים שאינם מכילים אחד מחמשת מיני הדגן האלה, או שאינם יכולים להחמיץ הם "כשרים לפסח", כלומר, מותרים לאכילה בחג הפסח על פי ההלכה (החוק היהודי).

אמנם המצה עשויה מחיטה, אך בהכנת המצה תהליך ההחמצה הטבעי של הבצק מופסק עוד לפני שהחל באפייה מהירה וקצרה. על פי ההלכה, תהליך הכנת המצה – מרגע שמוסיפים לקמח מים ועד צאתה מן התנור – צריך להימשך לא יותר מ-18 דקות.

קטניות ומאכלים הדומים לקמח

- ◆ אשכנזים נוטים להחמיר ונמנעים גם מאכילת מאכלים המכילים קטניות.
- ◆ בעדות המזרח הרחיבו המחמירים את דין החמץ למאכלים הדומים לקמח. למשל, יש יהודים ממוצא מרוקני שאינם אוכלים סוכר בפסח מפני שהסוכר דומה לקמח ופעם נהגו לאכסן סוכר וקמח באותם השקים. בפסח הם נוהגים להמתיק את הקפה או את התה בתמרים.

• דוגמאות

דוגמאות למאכלים שהם חמץ: לחם, פסטה, פיצה, עוגיות רגילות ועוד.
 דוגמאות למאכלים שאינם חמץ: בשר, מיץ ענבים, שוקו, תפוחי אדמה (וכל הירקות), בננות (וכל הפירות), מוצרי חלב, דגים ועוד.
 בהזדמנות זו אפשר להסביר לתלמידים מהו ההבדל בין עוגיות רגילות (שהן "חמץ") לעוגיות "כשרות לפסח" – עוגיות כשרות לפסח עשויות מקמח מצה, מקוקוס או מחומרים אחרים שאינם חמץ.

משימת הפנמה: משימה 15 בעמ' 74

• ניקיון פסח

התורה אוסרת על אכילת החמץ בשבעת ימי חג הפסח.
 גם היום מקפידים רבים לנקות את הבית לפני חג הפסח ולהוציא ממנו את כל החמץ.
 רצוי לנקות גם את הכיתה לכבוד החג – לנקות שולחנות, מגירות וילקוטים.

◆ קריאה ושירה של "מה נשתנה"

יש להניח שהתלמידים מכירים את השיר "מה נשתנה", כעת נבדוק שגם מילות השיר מובנות להם.

- נקשר את הביטוי "מה נשתנה" למילה "שינוי".
- "מה נשתנה" בא להדגיש את השינויים, את המעשים המיוחדים שנוהגים בליל הסדר.
- נסביר שהביטוי "מסובין" מציין את המנהג לשבת לסדר ישיבה נינוחה, על ספות או על כריות ולהישען (להִסָּב) לצד שמאל כאשר שותים את ארבע כוסות היין. מנהג זה מעניק לנו תחושה שאנו אנשים חשובים – איננו עבדים, אנחנו בני חורין!
- נשיר את "מה נשתנה" ונפנה את התלמידים למשימה 16 העוסקת בכך.
- בעקבות שאלתה של חגית, נשוחח על מנהגי שירת "מה נשתנה" בבתי התלמידים.

סיום: נקודת מבט אישית על החג

התלמידים מתבקשים לכתוב משהו חדש שלמדו על חג הפסח ויוכלו לספר אותו לכל המסובין בליל הסדר.